

Metode nonformale în predarea istoriei

Prof. Emilia Vlad
Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia, Ialomița

Educația nonformală nu este o noutate, dar condițiile lumii de astăzi impun o reconsiderare a locului acesteia în școală și în societate. Situată între educația formală și cea informală, aceasta prezintă o serie de avantaje recunoscute: este participativă și flexibilă, este centrată pe cel care învață, presupune învățarea prin experiență, iar beneficiarii evaluează rezultatele.

Utilizarea unor metode nonformale în predarea istoriei nu este o noutate. Putem spori atractivitatea orelor și gradul de implicare ale elevilor, iar achizițiile vor fi mai trainice, indiferent că vorbim despre cunoștințe, atitudini sau comportamente.

În continuare, voi descrie sumar câteva metode utile și interesante.

Precizez că acestea sunt rezultatul participării la un cursul Erasmus+ intitulat: *Nonformal education and innovative teaching methods*, propus de IFOM Bologna

Triple speak

Tipul activității: comunicare, concurs

Tematica: creativitate

Nivel de dificultate: mediu

Dimensiunea grupului: 30 participanți

Timp necesar: 30 de minute

Obiective educaționale La finalul activității elevii vor fi capabili :

- să comunice eficient;
- să-și controleze emoțiile;
- să colaboreze în echipă.

Descrierea activității

La începutul jocului, fiecare elev va scrie pe un post-it un cuvânt. Toate post-it-urile vor fi afișate pe flipchart. După aceea, foile vor fi împăturite și amestecate într-un bol. Elevii vor fi organizați în echipe cu număr egal de membri. Această etapă durează 15 minute. În continuare, de la fiecare echipă vine în față un voluntar. El extrage un cuvânt și începe o povestire despre acesta, fără să îl rostească. Are la dispoziție 30 de secunde. Echipa trebuie să îl ghicească. După aceea, mai primește un bilețel și continuă povestirea, iar colegii trebuie să

ghicească din nou. Fiecare echipă are la dispoziție un buget de timp: 5 minute. Câștigă echipa care ghicește cele mai multe cuvinte.

Evaluare și reflecție

La finalul activității, participanții se vor exprima în legătură cu activitatea.

Șarada

Tipul: comunicare

Tematica: creativitate

Nivel de dificultate: mediu

Dimensiunea grupului: numărul de elevi ai unei clase

Timp de desfășurare: 10 minute

Obiective urmărite:

- dezvoltarea capacității de ordonare a ideilor și de exprimare în public
- dezvoltarea încrederii în sine

Descrierea activității

Fiecare participant alege cinci personaje foarte bine cunoscute. În runda 1 va descrie fiecare personaj, în runda a doua va mima, iar în runda a treia, va rosti un indiciu. Ideea e ca fiecare participant să prezinte cât mai multe personaje. Nu se menționează nume sau locuri. Fiecare participant are la dispoziție un minut pentru a prezenta cât mai multe personaje. Spectatorii trebuie să ghicească despre cine este vorba.

Realitatea din trei perspective

Tipul activității: rezolvarea de conflicte

Tematica: drepturile omului, prejudecăți

Durata: 50 de minute

Dimensiunea grupului: 30 de participanți organizați în cinci echipe

Materiale necesare: calculator, videoproiector, coli imprimate cu imagini

Descrierea activității

Clasa se împarte în echipe, de preferat egale ca număr. (5 minute) Fiecare echipă primește o imagine color tipărită pe o coală de hârtie. Are la dispoziție 10 minute pentru a analiza imaginea având în vedere: 1. Descrierea; 2. Interpretarea; 3. Evaluarea.

Descrierea: Ce vedem în această imagine? Persoane? Obiecte? Locuri?

Interpretarea: Ce ne inspiră această imagine? Ce emoții stârnește?

Evaluare: Despre ce credeți că este vorba? Puteți imagina o continuare a imaginii, dacă ar fi o secvență de film? Cum ați rezolva situația?

În continuare, fiecare grupă prezintă analiza realizată. În acest timp, pe ecran este proiectată imaginea, astfel încât să fie văzută de toată clasa. Colegii pot interveni pe parcurs. După ce toate echipele au prezentat, se dezvăluie datele reale ale imaginilor prezentate.

Evaluare și reflecție

Cum ați descrie activitatea de astăzi?

Prin ce stări ați trecut?

Evaluarea voastră a exprimat ceea ce ați simțit față de subiect? Sau ceea ce știați dinainte?

Ce mesaj atribuiți acestei activități?

Credeți că poate fi de folos pe viitor? De ce?

Public speaking (Hot chair)

Tipul jocului: concurs

Tematica: comunicare, cetățenie activă

Nivel de dificultate: ridicat

Dimensiunea grupului: medie

Timpul necesar: pentru pregătire: 10 minute; desfășurare: serii de câte 2 minute; debriefing: 10 minute. Durata pregătirii individuale, respectiv a discursului poate să difere în funcție de vârsta participanților și de caracteristicile clasei.

Regulile jocului

Pe rând, câte doi voluntari vor prezenta câte un discurs pe aceeași temă. Au la dispoziție câte un minut pentru pregătire și câte un minut pentru prezentare. Temele discursurilor sunt pregătite de coordonator înainte de joc. Concurenții nu pot să își facă notițe. Câștigătorul fiecărei runde va fi stabilit de spectatori prin vot deschis. Voluntarii nu sunt în sală în timpul deliberării și nu asistă unul la discursul celuilalt.

Obiective educaționale

La finalul activității, participanții vor fi capabili :

- să vorbească în public mai bine;
- să aibă mai multă încredere în ei înșiși;
- să argumenteze ideile lor.

Sugestii pentru debriefing

Cum ați aprecia activitatea desfășurată? De ce?

Prin ce stări emoționale ați trecut?

Care a fost cel mai interesant moment? De ce?

Ce relevanță ar putea avea acesta pentru viața de zi cu zi?

Exemple de teme:

Decebal a fost un conducător viteaz, deși s-a sinucis

Ștefan cel Mare nu ar fi trebuit să atace Chilia în 1462

Execuția regelui Carol I Stuart a fost o greșeală istorică

Oxford debate

Tipul activității: comunicare, teambuilding, strategie

Tematica: rezolvarea de probleme

Obiective educaționale

La finalul activității, se preconizează că elevii vor fi capabili:

- să-și organizeze timpul;
- să facă o documentare pe o temă;
- să argumenteze diferite puncte de vedere;
- să prezinte public o opinie argumentată;
- să colaboreze în echipă;
- să-și gestioneze timpul și emoțiile.

Grupul țintă: două echipe de debateri de câte trei persoane, un timekeeper, restul participanților-spectatori-evaluatori

Materiale necesare

Foi de scris, instrumente de scris, cronometru, foaie cu regulile, foi de arbitraj

Timpul necesar: o oră, împărțită astfel: 5 minute pregătire (așezare în bănci, distribuirea foilor de arbitraj), 10 minute fiecare echipă își pregătește discursul. Fiecare dintre cele două discursuri durează maxim 5 minute. În următoarele 5 minute, echipele se consultă și își construiesc contraargumentațiile. Fiecare echipă va avea la dispoziție câte 3 minute pentru a prezenta contraargumentația. În următoarele 5 minute sunt pregătite discursurile finale. Fiecare dintre cele două discursuri finale va dura 2 minute.

Descrierea activității

După stabilirea componenței echipelor, respectiv a timekeeperului, se trage la sorți poziția pe care o va avea fiecare echipă față de tema dezbaterii. Aceasta poate fi de susținere-afirmatori, respectiv de respingere-negatori.

La final, publicul va decide echipa câștigătoare, având în vedere calitatea argumentării și a contraargumentării, coerența ideilor și expresivitatea expunerilor. Eventual, se pot distribui fișe de evaluare, iar evaluatorii pot fi organizați în grupe. Nu ar fi lipsit de interes ca, participanții direcți să fie recompensați prin aplauze, respectiv prin premii simbolice.

Reflecție și evaluare

V-a plăcut activitatea?

A fost ușor sau dificil să participați? Ați descoperit ceva nou?

Ați remarcat ceva deosebit în timpul dezbaterii?

Cum ați putea să folosiți cele învățate aici pentru alte activități?

Exemple de teme:

România nu a fost un partener corect față de Puterile Centrale, în Primul Război Mondial

Votul ar trebui să fie obligatoriu

Dreptul de vot ar trebui acordat la vârsta de 16 ani

Votul ar trebui să fie obligatoriu

România a procedat incorect față de aliați în Al Doilea Război Mondial, schimbând taberele

Românii a duceau mai bine în comunism.

Am utilizat la clasă metodele descrise mai sus și am putut constata că elevii au fost atrași de aceste activități, s-au implicat și au reușit să formuleze opinii argumentate față de faptele istorice. Introducerea acestor activități în lecțiile de istorie presupune mai multă atenție la gestionarea timpului, la organizarea clasei, la observarea activității elevilor și la corelația acestora cu competențele vizate.

Bibliografie

Ana Catarina Rego, *Non formal education and innovative teaching methods*,

IFOM, Bologna, 2019

*prof. Vlad Emilia
Emilia*